

BUITEN

23^E JAARGANG N^O. 3

ZATERDAG 19 JANUARI 1929

Foto C. C. Rosenberg

INTERNATIONALE TUINKUNST. OP HET LANDGOED ELLINGE OP SKANE

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

GALATEA EN HANS BRIL, DOOR JAN WALCH (3)	BLZ. 26
LATERNALE TUINKUNST (GEÏLL.), DOOR J. R. KONING, CHEF DER BEPLANTINGEN TE AMSTERDAM	BLZ. 25, 28—31
TUSSCHEN AUTEUIL EN MÉNILMONTANT. STUDIO DES URSULINES, DOOR U. HUBER NODT	BLZ. 29
HOE DEN HAAG DOOR EENE REINIGING VOOR ONDERGANG BEHOED WERD, DOOR A. W. FRANKEN	BLZ. 31
HET VLIEGTUIG, 'T VEILIGSTE VERVOERMIDDEL, (GEÏLL.) DOOR SIR ALAN COBHAM K. B. E.	BLZ. 32
MIJN WIJFKEN, DOOR C. BALFOORT	BLZ. 32
DE MOJAVE WOESTIJN (SLOT), (GEÏLL.), DOOR A. BARON THOE SCHWARTZENBERG	BLZ. 33
ONGELUKSVOGELS. DE UIL. (GEÏLL. DOOR E. HARMSEN VAN BEEK), DOOR GERH. KREKELBERG	BLZ. 33—35
TWEE FUNCTIONARISSEN, DOOR TANTE VAN TOENDERTIJD	BLZ. 34
DE ZEERUITER, NAAR HET DEENSCH VAN ANKA MANN (3)	BLZ. 36
„HET WITTE PAARDJE”. FOTO DOOR J. P. STAARTJES, IN DEN FOTOWEDSTRIJD, DOOR „BUITEN” UITGESCHREVEN, MET EEN PREMIE BEKROOND (ILL.)	BLZ. 36

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van een advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's

Nieuw verschenen nummers 25 ets., oudere 50 ets.

GALATEA EN HANS BRIL

3) DOOR JAN WALCH

HANS Brill had, als alle natuurgeesten, iets kinderlijks; ondanks zijn kregel ouwe-heeren-voorkomen. Speelsch, zij het parrmantig, duwde hij op het knopje. En tot zijn verrassing klonk er toen een belletje. Dat vond hij leuk! Hij deed het nog eens. Wéér! Er schoot 'n malle lach over zijn baardig koppetje; en hij strekte de hand al uit om het spelletje voor de derde maal te vertoonen, toen het deurtje openging, en een jongetje naar voren stapte met een jasje, waarop twee lange, evenwijdige rijen gouden knopen blonken. Allemaal even groote knopen; en schitterend van nieuwhed. En dat jongetje had in een doos gezeten; een doos met wanden van goudleer, en met een klein bankje erin. 't Was vreeselijk aardig! Maar het aardigste was, dat het jongetje, eenmaal uit zijn doos gestapt, als een poppetje stokstijf staan bleef naast den ingang. Hans bleef toen ook stokstijf staan, en keek het jongetje aan. En het jongetje zei: „Bitte Herr”. En wenkte met zijn oogen Hans de doos in. Een grappige invitatie! Hans moest er weer, op zijn malle manier, om lachen; maar ging op 't spelletje in. Maar toen kwam 't jongetje ook in de doos; sloot de deur; drukte op 't onderste van vier knopjes, en toen begon de doos te zakken.

Hans stond doodsangsten uit; kamers benauwden hem al, en dan zoo'n klein kamertje; dicht gesloten aan alle kanten! En dan dat rare, weë gevoel; — of je op een rotsblok stond, dat al maar langzaam losliet . . . En dan dat starre gezicht van dat jongetje -vol-goud . . . Het werd ál griezeliger. Hij wou de hand op den arm van het pop-jongetje leggen, om te zien, of die wel lééfde; hij wou roepen . . . Maar de stem stikte in de angstgolven, die opstuwden in zijn keel. Hij bracht er alleen maar uit:

„Oh, oh, oh . . . Ophouden”.

Het jongetje knipte verbaasd met de oogen. Dat was althans iets levends; en maakte hem 'n beetje, 'n klein beetje rustiger.

„Gaan we naar de hel?” kon hij nu, schor uitbrengen. En zoo angstig borstelden zijn wenkbrauwen, dat het jongetje nu weer 't bangst van de twee werd. „De gekke professor”, dacht hij . . .

Maar goddank, ze waren er. En dus trok hij weer zijn impassiebel gezicht, deed het deurtje weer open; stapte weer naar buiten; zei weer: „Bitte, Herr!” En Hans Brill bevond, dat de doos hem in een andere gang, vlak bij den ingang van het hôtél had neergezet.

In een ronding van die gang — weldra zou Hans Brill vernemen, dat zoiets een „hal” wordt genoemd — waar palmen-in-potten stonden en zitjes waren gemaakt, zaten enkele menschen te praten. En even verder de gang in stond met verlichte letters — ofschoon het helder dag was — boven een deur het woord „Restaurant”.

De chef de réception kwam juist voorbij, toen Hans Brill uit de doos stapte. En hij liep nog over het geval te piekeren. Was die man nu een ietwat zonderlinge professor, misschien wat erger in de war door de lawine; of een gewóne gek? Was hij zijn bagage door verstrooidheid of door een ongeluk kwijtgeraakt, of had hij nooit bagage gehad? Een oplichter was hij niet; daarvoor was hij te onnoozel en te eigenwijs; maar: had hij geld, of verbeeldde hij zich maar, geld te hebben? Dat moest hij weten.

Met-dat hij daarover liep te denken, zag hij hem uit de lift komen. En een lumineus idee verlichtte plots zijn verwarde overdenkingen. Hier was de mogelijkheid voor een proef! Een middel om ineens te weten, of de man geld had — en dus met beminnelijke zorg moest worden behandeld; met Christelijke zachtmoedigheid ter-zake van zijn verwarringen —; of dat hij een schooier was; dien men „waarlijk” in 't belang van de andere gasten — er waren er net nog eenige aangekondigd — niet kon dulden.

Dat middel was, dat hij op Hans toetrad en hem beleefd, maar niet zonder eenige dwingende autoriteit, de vraag stelde:

„U komt zeker voor de lunch, professor. Wilt u maar binnengaan?” — En hij hield voor den ietwat beteuterden en dus zeer gedweëen Hans de restaurantdeur open; knipoogde tegen zichzelf, toen de ander dociel naar binnen stapte. Zie-zoo! Nu nog een enkel woordje met den Ober; die straks moest zeggen, dat de maaltijden in 't restaurant altijd direct werden afgerekend. Had de man dan geen geld, nu, dan was de zaak te riskant; dan had hij wel dit ééne maaltje gratis gehad, maar daarmee was 't dan ook uit.

Zoo werd Hans dan in de leege eetzaal aan een hoektafeltje geïnstalleerd, en werd hem, zonder informatie omtrent eventuele voorkeuren, een lunch geserveerd. Dat die informatie uitbleef, was hem trouwens absoluut niet onaangenaam. Hij had er al danig mee ingezet, toen hij de spijskaart voor zich kreeg. Wat moest hij dááruit kiezen! Gelukkig, dat bleek niet te hoeven. Eén kleine moeilijkheid was er nog; met den wijn; — de butler, die met het eerbiedige gezicht, had hem de kaart aangeboden. Hans herinnerde zich, dat *indertijd* de wijn puik was; hij moest dus óúden wijn hebben. Dus zeide hij tot den eerbiedige: „Geef me maar een goed óúdjintje”. — En dat bleek, gezien des butlers gelaatsuitdrukking, érg góéd gezegd te zijn.

Nu, Hans Brill at dan eenvoudig alles op, wat er vóór hem gezet werd; en hij dronk daarbij ook zonder nuffig gedraal de flesch wijn uit. Met dat laatste was hij vrij gauw na de soep gereed; en bestelde een tweede. Tot zijn voldoening merkte hij, dat dit 'n excellenten indruk maakte op den butler; men begrijpt hieruit al, dat deze laatste *niet* door den chef omtrent het geld-proef-karakter van Hans' verteringen was ingelicht.

Maar ook op Hans zelf werkte de wijn zeer verheugend.

De grimmige samentrekkingen in zijn gezicht ontspanden zich tot een soort van malle oolijkheid; hij kneep zijn pientere oogjes nu eens dicht, trok ze dan weer wijd open, en zag de lichte, ruime eetzaal en zijn vermenschte bestaan in een zeer opgehelderde stemming aan.

Hij moest die stemming lucht geven. En toen de kellner, na een vischje, een schaal met vleesch bracht, met allerlei kleurtjes van groente en geelte eromheen, toen keek hij den dienende jolig aan, en zei:

„Aárdig is het hier. Aardig! Aárdig!!”

„Vindt u, professor?” antwoordde de kellner op hoffelijken, toch fashionabel-strakken toon.

„'t Lijkt wel een feest bij Oberon; maar die eten minder . . . Ja, daar eten ze weinig. En daar drinken ze water.”

„Och, inderdaad, professor?” De kellner keek als iemand, die iets heel interessants leert. Maar zei toen gauw: „Pardon”; en was geaffaireerd weg; net als mijnheer Meyer op de rots.

Hans keek even suf voor zich. Dronk nog een slokje. En, weer monter, zag hij een andere bouché voor zijn jolige stemming. Naast hem was, voor het raam, een vitrage-gordijntje aan een koperen roe, met een vrouwengestalte erin geborduurd. Hans kreeg daar een bijzonder plezier in, en schoof het gordijntje open en toe; met een ietwat primitief genoegen opmerkende, dat die dame dan dik en dun werd naar zijn believen. En toen hij dit een keer of tien had gedaan, kreeg hij iets anders, dat ook genoeglijk was, in de gaten; namelijk het keurige lila-bekapte lampje op zijn tafel. Daar zat ook een knopje aan, net als bij die doos waarin hij naar beneden was gezakt; maar als je hierop drukte, sprong er een lichtje aan; en als je er dan wéér op drukte, ging het uit. Dat ging maar altijd zoo door: aan-uit-aan-uit. Zoo'n „hôtel” was toch iets heerlijks. Hadden de menschen 't misschien ingericht, om op deze alleraardigste manier aan de natuurgeesten te offeren?

Neen, zoo scheen 't toch niet te wezen; want er kwamen ook ménschen zitten; die ook zoo eerbiedig werden bediend; het waren menschen van een eigenaardige soort, die een typisch miauwend geluid gaven.

„Wat zijn dat?” vroeg hij den kellner; die juist met een kippetje kwam.

„Engelschen”, antwoordde de kellner.

Nu, dat zijn dan leuke grappenmakers, dacht Hans. Ze houden zich zoo strak als 't jongetje in de lift, en terwijl stooten ze van die rare kattengeluiden uit. Hij moest er ineens luidkeels om lachen!

Toen keek hij eens verder rond, en zag in de deur den heer staan, die hem in zijn slaapkamer was komen opzoeken. Hij stond daar met hoog-opgetrokken wenkbrauwen, en hield een verontwaardigden blik op den lacher gericht. Waarop Hans maar weer gauw gehoorzaam op zijn bord keek.

Hij kreeg nu zijn dessert; hapte begeerig in het ijs, maar dat bekwam hem slecht; om de kou te verdrijven moest hij er dadelijk de rest van zijn tweede flesch achteraan gooien. Toen knauwde hij zijn peer op. En toen scheen er niets meer te komen.

Nu, 't was wèl geweest. Achteroverleunende trommelde hij, nog altijd vroolijk, maar ook wel wat doezelig, op zijn buik. Zijn oogjes werden heel klein. Maar door die spleetjes glurend zag hij den blik van den heer in de deur nog steeds bedenkelijk op zich gericht. Dat hinderde hem; hij besloot op te stappen.

Doch terwijl hij overeind scharrelde, stond meteen de Ober voor hem. En zei: „U wilt de rekening?”

„Ja, ja, — da's best”, zei Hans, nog lodderig.

„Eén lunch, twee flesschen 28 . . .” mompelde de ander; schreef wat op een papiertje; 't eindbedrag was 36 francs. Oude bourgogne is niet te geef.

Hans grabbelde in zijn jaszakje, bracht een handjevol goudstukken te voorschijn . . .

„Ohne”, zei de Ober; die begeerig naar 't goud keek.

„Dat wou zeggen, dat hij er geen percentage voor de bediening bij berekend had. Hans begreep er niets van. Hij bekeek maar eens één van zijn goudstukken, den neus met bril vlak erop. Er stond iets te lezen van 20. Dus gaf hij er twee. En zei: „Zoo is 't”. En de Ober, zeer verrast over 't goud — dat een ietwat verouderd munt-metaal is — pakte 't geld met een wegende hand op, maakte een buiginkje, schoof opzij. En Hans krabbelde uit zijn stoel en doezelde naar de deur, gevolgd door den Ober, die den chef al een

oogwenk van geruststelling had toegezonden. Zoodat die ook, eerbiedig-met-mate terugweek, en Hans den weg vrij liet. Zoodra die de makkelijke stoelen in de hal zag, vlijde hij zich in één daarvan neer.

Op een tafeltje in de buurt zag hij een paar kopjes staan. Daar was zeker iets lekkers in geweest. Hans, die zich, mee door de twee flesschen 28, een zeker gemak van optreden in de menschenwereld had eigen gemaakt, vond uit, een piccolo met een voornamen handzwaai in de richting der kopjes zijn verlangen kenbaar te maken, zonder zijn onwetendheid bloot te geven. En de brave piccolo ging heen, om dra met een blaadje met een kopje koffie met toebehooren terug te keeren; terwijl een kistje sigaren, als een stille noodiging, mee op 't tafeltje kwam te staan. Dat is niet zooals 't hoort, en feitelijk beneden den stijl van Hôtel Meyerhof; maar de lousis klonken voortreffelijk en men meende dezen verstrooiden professor wat te hulp te moeten komen; hij zou misschien een fijnen import willen rooken en 't uit louter verstrooidheid vergeten. — Nu, de professor was enkel maar dociel-dankbaar voor de aanwijzing, greep gehoorzaam een sigaar uit het kistje, en stak dien, naar het voorbeeld van een bijstaand heer, in den mond; en toen rende de piccolo weer gediensstig nader en hield een lucifer bij de sigaar. En Prof. Hans, het voorbeeld getrouw, trok een zuigmond; maar de sigaar pakte niet. Die professor! Hij had — uit verstrooidheid — vergeten, het puntje van de sigaar te knippen! Maar dat was gauw eerbiediglijk verholpen.

De sigaar had echter een eigenaardige werking op Professor Hans. Lekker vond hij hem heelemaal niet; eer benauwend. Hij deed dan maar enkele trekjes; maar toen drong de benauwing dieper in hem door, en werd hij heel naar in zijn maag. Dus legde hij de sigaar maar op het aschbakje, en, voelend dat dat noodzakelijk was, hield hij zich voorzichtig in evenwicht, en sloot de oogen.

Een rumoertje in de buurt deed ze hem weer openen. Er bleken nieuwe gasten binnen te komen. En plotseling was hij klaar wakker. Want van de verschijningen, die daar de hal in kwamen, wekte er één in de hoogste mate zijn belangstelling.

Dat was niet de keurige heer, clean-shaven en grijzend, die voorop ging, noch de even keurige knecht, die onmiddellijk volgde. Het was de dame. Waardoor trok zij zoozeer zijn aandacht? Was Hans Bril al zóó ver vermenschelijkt, dat hij een menschelijke belangstelling had voor een wezen van 't andere geslacht? Er was misschien één element van dien aard in de vele gevoelens, die hem overstelpten. Doch wat hem bovenal met een zonderlinge vreugde vervulde; wat zijn oogen weer wijd deed opengaan in verrukking, zijn trekken verjongde, ja, verzaligde, dat was dit: *Hij voelde met deze vrouw, hoe menschelijk modieus zij ook was gekleed, een vreemde verwantschap.*

En het allervreemdste was, dat die vrouw, die dáme, onmiddellijk ook voor hem iets dergelijks scheen te gevoelen. Want toen zij hem zag, bleef zij plotseling stil staan; zoo plotseling, dat de keurige knecht, die vlak achter haar en haar geleider aankwam, bijna tegen haar aanbondsde. En een wonderbare en heerlijke glimlach, verhelderend en verwarmend als het zonlicht zelf, gleed over haar gelaat. Iets als een stralende openbaring vervulde plotseling de hal van Hôtel Meyerhof.

Nochtans schenen de andere aanwezigen hiervan niet veel te merken. De heer was naar het bureau toegeschreden, en gaf zijn naam op; een korten naam, waarbij hij echter nog katachtiger blies dan die lieden in de zaal, die Hans Bril als Engelschen waren kenbaar gemaakt; en erachteraan klonk vreeselijk neuzig: „New-York”.

(Wordt vervolgd)

SIR ALAN COBHAM

Door speciale verbindingen waren wij in staat een artikel van den bekenden Engelschen vliegenier Sir Alan Cobham te verwerven, dat we in dit nummer publiceeren. Evenals onze Hollandsche pioniers door hun tochten naar Indië heeft Sir Alan Cobham door zijn vlucht rondom Afrika een belangrijk aandeel gehad in de nauwere verbinding tusschen moederland en koloniën.

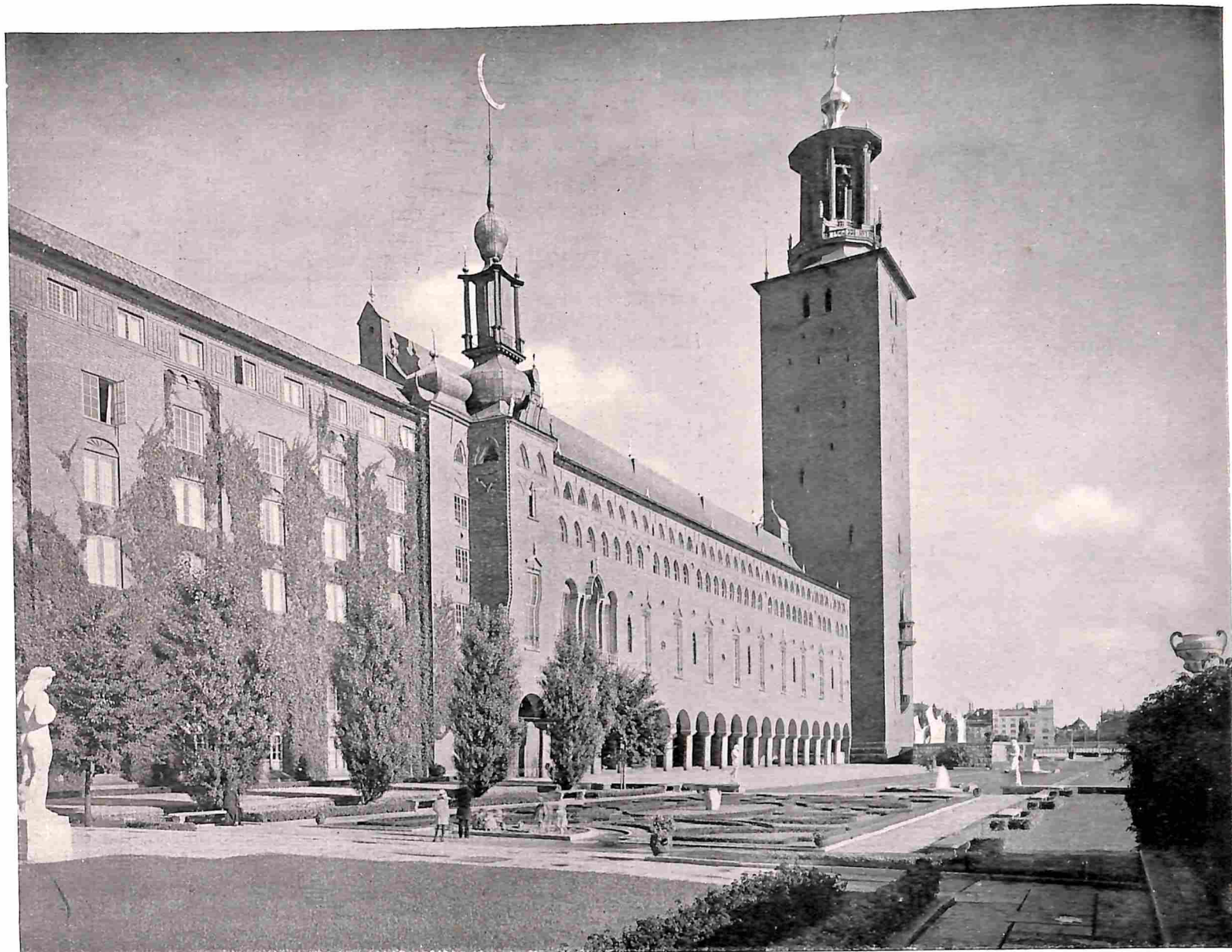

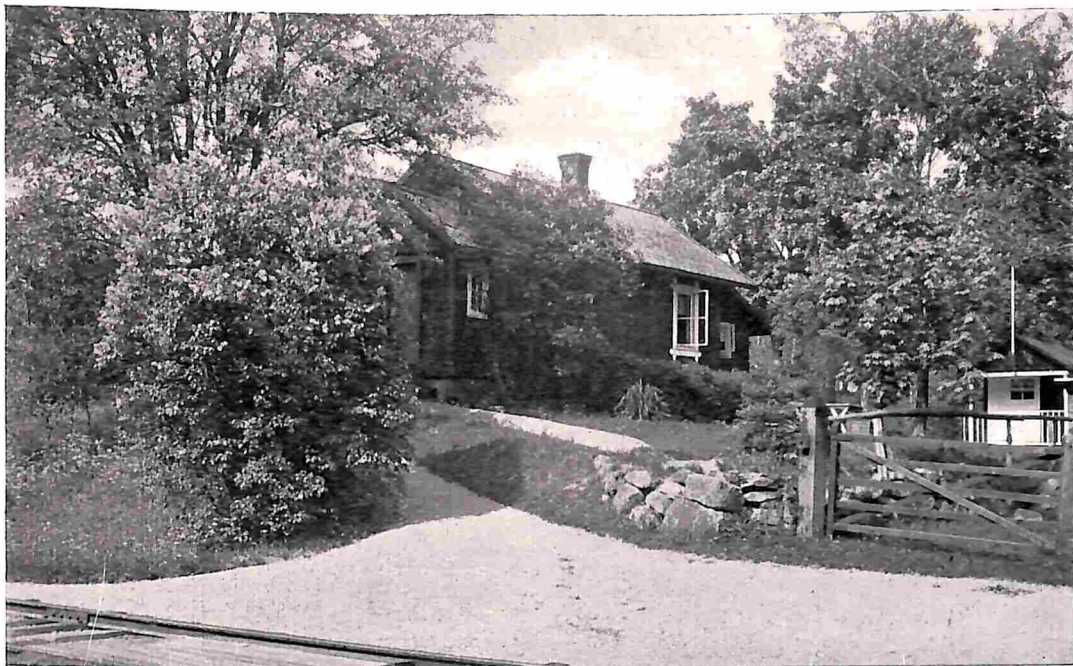
Foto C. C. Rosenberg

ZWEEDSCHE TUINKUNST. DE TUINEN VAN HET STADHUIS TE STOCKHOLM

ZWEEDSCHE TUINKUNST

IN October van 't jaar '28 werd in het nieuwe gebouw van the Royal Horticultural Society te London door deze vereeniging de eerste Internationale Tentoonstelling van tuinteekeningen gehouden. ☞ Vele landen o.w. Amerika, België, Frankrijk, Duitschland, Zweden en ook Holland waren goed vertegenwoordigd. Het spreekt, dat Engeland zelf uitgebreid en ook uitstekend voor den dag kwam. Vooral zijn particuliere tuinen zijn meestal, doordat de liefhebbers velen zijn in Engeland, uitstekend. Dank zij de groote liefde voor bloemen en planten van liefhebbers en kweekers is de keuze van planten in Engeland grooter dan ergens anders. ☞ Eén oogeblik is de juiste plaats der planten in de verdrukking gekomen door de snelle stijging in aantal, maar meer aandacht dan ooit wordt nu weer gegeven aan groeiwijze en plaats. ☞ In kleur zoowel als in vorm en lijn moet er contrast en afwisseling zijn. Het scheppen van kleine tuinen bestaat niet uit het opéénstapelen van bloemen en heesters. Iedere plant moet haar plaats hebben; ongedwongen moet zij kunnen uitgroeien, opdat vorm en kleur in ieder seizoen tot haar recht komt. Gertrude Jekyll, niet alleen in Engeland een bekende tuinarchitecte, liet haar beschouwingen op een van de congresdagen voorlezen. Uit weinige regelen bleek volkomen haar liefdevolle toewijding voor het plantenleven, waardoor zij met veel smaak de planten harmonisch kleurend weet te plaatsen. ☞ Van alle andere landen kwam Zweden het best te voorschijn. Men kreeg een uitstekend overzicht van deze inzending. Door de Zweedsche Linnaeus Vereeniging waren mooie foto's ingezonden van de tuinen van Linnaeus, zooals zij er ook thans nog u zien. De Zweden spreken met groote devotie over hun grooten natuurvorscher. Is het zijn geest, die nog nawerkt of is het de groote liefde, die allen in Zweden voor de natuur gevoelen, dat al hun

werk zoo goed en fraai van opzet is? ☞ In Amsterdam, op de tentoonstelling in het Stedelijk Museum, was men reeds onder de bekoring gekomen van de prachtige monumenten voor tuinen en fonteynen van Prof. Carl Milles. In hun moderne tuinkunst trachten zij de harmonie te vinden tusschen hun simpelen landhuis en de omgeving. ☞ De tuinen van de Koninklijke familie en de kasteeltuinen zijn wel verzorgd. Een tijd lang zijn in Zweden tuinen gemaakt, waarin de invloed van Le Nôtre overheerschend was. Daarna zijn geen tuinen van eenige beteekenis aangelegd. De Zweedsche tuinarchitectuur komt het best tot uiting in haar kasteeltuinen, wier muren mooi aangelegde hoven van zuiver rechthoekigen aanleg omsluiten. Ze zijn zeer pittoresk en gewoonlijk op handige wijze afgewisseld door romantische heuvels en meren. De tuin van Prof. Carl Milles zelf geeft een studie te zien van contrasteerende horizontale en verticale lijnen, van goed aangebrachte licht- en schaduweffecten en van de waarde van belangrijke en goed geplaatste tuinornamenten. De lijnen van het plaveisel doen de klassieke zuilen van de loggia's nog beter uitkomen en de zilveren stammen van de berken verhoogen het effect van het geheel zeer, evenals een prachtige fontein en hooge Juniperessen. ☞ Maar wat vooral op de tentoonstelling te Londen de aandacht trok, waren de tuinen om de spoorwegstations. De spoorwegmaatschappij heeft een uitgebreiden dienst voor de beplantingen. De architect van de gebouwen werkt daar samen met zijn tuinbouwkundigen collega en samen trachten zij in overeenstemming met de omgeving een passend geheel te scheppen. ☞ Men heeft drie groote kwekerijen, waaruit de stationstuinen van planten en heesters worden voorzien. Zweden geeft hier een prachtig voorbeeld, hoe wij ook in Holland vele stations, vooral die buiten staan, kunnen doen ingroeien in de om-

ZWEEDSCHE TUINKUNST. STATIONSBEPLANTING IN ZWEDEN

geving. ☼ De volkstuinten zijn bij de groote steden en het valt op, met hoeveel meer smaak en zorg men daar aardige huisjes plaatst. De inzending van Zweden op deze tentoonstelling gaf velen de openbaring, dat men in het hooge noorden, zoo zonder zich te storen aan eenigen stijl, een eigen atmosfeer weet te scheppen. J. R. KONING JR.

Tusschen Auteuil en Ménilmontant

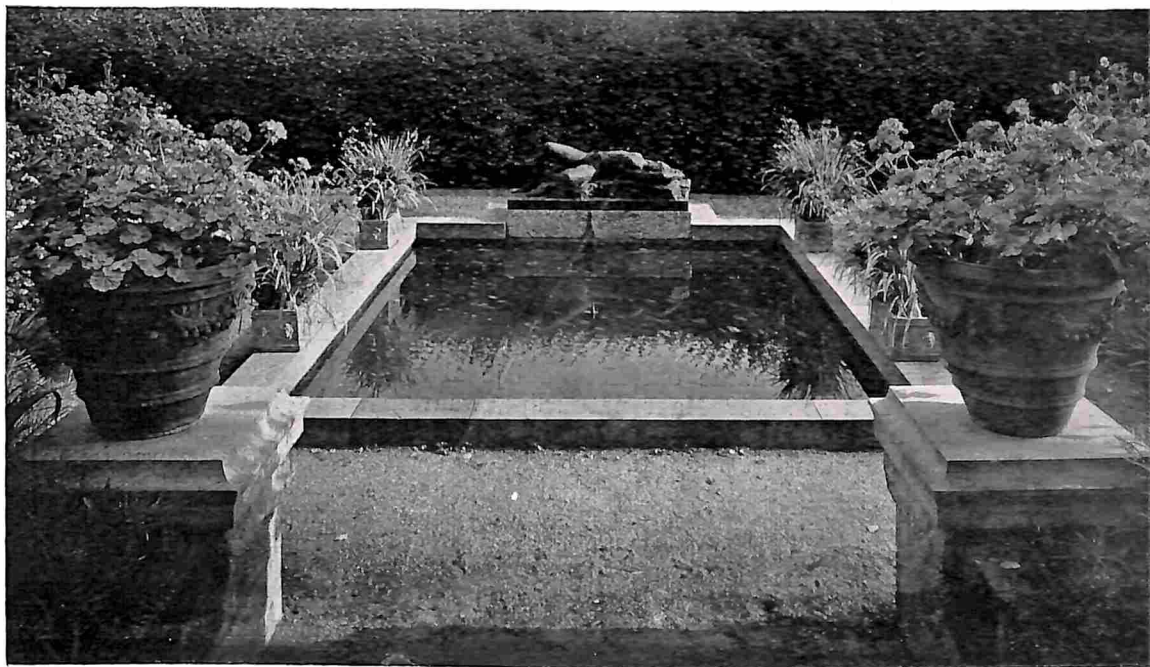
Studio des Ursulines

DEZE „bioscoop voor intellectueelen” (trouwens: er zijn er al een stuk of vier bijgekomen, naderhand) is wel een der meest merkwaardige verschijnselen van het Montparnasse-facet op het beschavings-samenstel van Parijs. Wie geduldig lang van te voren quee maakt in het afgelegen straatje voor het onmeedoogend vouwhek, de Russen, Engelschen en Chineezzen, rondom, nietszeggende, tijdruillende woorden heeft hooren prevelen, tot een door-en-door Fransche studentenstem ongekunsteld den eenarmigen chasseur uitscheldt, omdat die stiekem in het zijgangetje tegen opbod plaatsen zou verkoopen aan de snobs, die met hun vrouwelijk gezelschap in avondtoilet uit auto's komen stappen, — wie dan mee het loketje bestormd heeft, om door het allergeukkigst toeval een klapbankje te bemachtigen, dat in het pad kleeft aan een rij stoelen: die betreurt zijn tijd niet. Het is een tafereel, onbekend elders; een wonderlijke inleiding op een niet erg buitenissig geval. ☼ Eerst een film uit de prille jeugd der bioscoop, een „reuzendramma”, zooals men zeide in dien gulden tijd. Iets van een beeldhouwersdochter, geroofd door den tyran eener Grieksche stad, wat gevolgd wordt door der Goden wraak. Gespeeld, en dat is van meer belang, door vermaarde Fransche acteurs. Rollende oogen, woeste baarden, sukkelige lijfwachten, paleizen en zeegezichten van linnen en karton. 't Publiek vermaakt zich kostelijk, tevreden terugziend op het overwonnen standpunt van een langvervlogen bewondering, een esthetische jeugdzonde. ☼ Dadelijk erop een *documentaire d'avant-garde*. 't Contrast is schril. Ongelooflijke flitsen uit het poover leven der barakkenstad op den zelfkant van Parijs, der voddenrapers uit Malakoff. De zaal wordt stil voor dat won-

der van fotokunst, waar dat leven (elk van zelfsprekend iets uit ons banaal bestaan lijkt daar een sprookje van weelde bij) wordt omgetooverd tot een haast-abstracte sensatie: zoo is de vrijaadje van die jonge kwanten en de vrijheidsvisioenen, die er doorheen spelen, een algemeen-menschelijk meesterstuk, dat onweerstaanbaar ontroert. De muzikale begeleiding is toevetrouwd aan een gramfoon, zooals Hawaiaansche miauwmuziek hoort bij de nostalgieke tropenfilms, en 't zeuren van een harmonika bij de *Bed-en-Soja*-rolprenten uit het Heilige Rusland. ☼ Maar 't is te ernstig voor de menschen, die heerlijk lachen kunnen, als ze een „verfilmde gedicht”, waarin de vrouw bij een zeester wordt vergeleken, niet begrijpen. Wordt het symbool wat gedurfd en vervagen de omtrekken van het beeld, dan zegt een stem grappig: Ik zie niks — en haast krijgt de schelm een ovatie. ☼ Pauze. Défilé van het publiek. Bar. Cocktails of sinaasappellimonade. Cigarettenrook. Argentijnsche geplakte haren. Sommigen weten niet, hóe ze moeten doen, om maar net zoo modern te wezen als de aanschouwde films. Dan knipt het licht driemaal uit en aan. Gelukkig! We worden vergast op een historie van Amerikaansche matrozen, die aan wal veel succes oogsten. Eerst hield ik het voor een parodie: de Hollandsche deerntjes als Marker meisjes tusschen een bosch van molens, idiote politieagenten in Midden-Amerika, caramba-bandieten in Argentinië. Maar de toeschouwers keeren terug tot de natuur, verheugen zich oprecht en uitgelaten, als kinderen. Vervolgens wordt 't droevig: de eene matroos trouwt met een juffrouw, die op de Antwerpsche kermis duiksprongen maakt. Ze bedriegt hem, en 't orkestje speelt tijdens de wanhoopsscène... Debussy!! Maar werd in een simpel bioscoopje de zeeslag bij de Falkland-eilanden niet opgeluisterd door de Egmond-ouverture? 't Internationale publiek reageert net als de Twee-Weezen-bewonderaars: emotie, zakdoeken-crescendo, als de zeerobbenkameraadschap op 't doek inniger wordt. Uit. ☼ Tusschen de wachtende auto-file buiten (ik tel er zestien) staat een wagen met hooi, die een provinciesfeer scheidt. En onder het koude, door de bussen glimmend afgesleten asfalt der Rue Gay-Lussac vermoedt men twijfelend en triest den vruchtbaren grond. U. HUBER NOODT

ONTVANGEN UITGAVEN

De Stoomvaart Maatschappij „Nederland” heeft nieuwe vracht-motorschepen de Poelau-klasse in de vaart gebracht. Ook voor een beperkt aantal passagiers zijn deze schepen geriefelijk ingericht. Een goedverzorgd prospectus werd ons toegezonden.

ZWEEDSCHE TUINKUNST. VIJVEREN BEELD IN DE NTUIN VAN PROF. CARL MILLES

DE KANARIE

IN het vierkante tuintje stond een vierkant kooitje. Het stond er onopvallend, onder de lage takken van den ouden uitgebloeiden Meidoorn. ☼ De muren van het tuintje waren begroeid met klimop en in een naburigen tuin stond een groote beuk, die iets van haar grootheid liet vallen op het tuintje. En als je zoo over den muur in de donkerte van den zwaren beuk keek, dan was daar een gevoel van wijdheid en koelte. ☼ Dat vond de kanarie ook. Op een dag, toen de kans schoon was, ontsnapte ze uit

een der omringende huizen. Eerst was het vliegen onwennig, maar al spoedig vloog ze van tak op tak, van boom op boom en in die eerste, warme Septemberdagen, onder den blauwen hemel, in de brandende zonnehitte, die wel haast niet van dit land was, waande de kleine gele kanarie zich thuis. Het vierkante tuintje, de hooge beukernaast, vertegenwoordigden het schoone gebocorteland. En in den ouden Meidoorn voelde ze zich zoo veilig, dat ze de bewoners van het huis, dat bij het tuintje hoorde, veraste met heel schuchterfijne trillers... ☼ Toen viel koude in en de bewoners van het huis, vervuld van goede zorgen voor het dier-tje, zetten het kooitje neer,

het vierkante kooitje. Voor het geopende deurtje, op den drempel, legden ze heerlijke stukjes kaas . . . ☼ De kanarie, zooveel lekkers ontwend, draaide om het kooitje als een vlieg om de kaars. Zou ze . . . ? Maar natuurlijk, waarom niet? Wip — daar had ze het al . . . maar met trokken de bewoners van het huis aan het fijne koordje, dat aan het deurtje zat, dat zich nu, licht flappend, achter de kanarie sloot. ☼ Vier wanden, waartegen het vogeltje zich pijnlijk stootte . . . in plaats van boomen, blauwe klaarte . . . vrijheid . . . ☼ Ach, ze meenden het zoo goed . . .

FLOX

Ontvangen uitgaven

De Internationale Automobielen-centrale K. Landweer (Utrecht-Amsterdam) verzorgde een eenvoudige maandkalender, slechts verlicht met een mooie foto van den Watermolen te Zuilen,

Hoe Den Haag door eene reiniging voor ondergang behoed werd

WANNEER we zoo dagelijks de werklieden van den 's-Gravenhaagschen Gemeentelijken Reinigingsdienst — tegenwoordig een niet onbelangrijk legertje van een 600 man! — bezig zien met het aan de huizen weghalen van enorme hoeveelheden afval en vuil en met het proper houden der omharen zindelijkheid talloze malen geroemde „Haegsche straeten”, dan komt

onwillekeurig de gedachte wel eens bij ons op, hoe het toch zou moeten gaan, indien er in zulk een bedrijf een stagnatie mocht ontstaan en dit, over het algemeen zoo geminachte en toch zoo uiterst nuttige werk gedurende eenige weken, ja! — zelfs gedurende enkele dagen, niet werd uitgevoerd. Wij voor ons gelooven, dat het vrijwel onmogelijk is, zich de ontzettende toestanden en de ernstige gevolgen, welke zich in dat geval in een stad van ruim 400.000 inwoners zouden voordoen, ook maar bij benadering voor oogen te kunnen stellen. ☼ Het zal ongetwijfeld niet algemeen bekend zijn, dat er in de Vaderlandsche historie een tijdstip is aan te wijzen, waarop onze fraaie Residentie in een zoodanigen

staat van vervuiling en verwaarloozing verkeerde, dat, waren krachtige ingrijpende maatregelen tot verbetering van dien toestand niet onmiddellijk genomen en toegepast, de reeds geopperde plannen tot algeheele slooping van „Die Haghe” stellig tot uitvoering zouden zijn gekomen. ☼ Sedert het jaar 1572 was het oude Grafelijke Hof nu eens door de Hollanders en dan weer door de Spanjaarden bezet, welke laatsten zoowel hier als in de plaats zelve op meer dan ergerlijke wijze lui shielden. Maar ook de Staatsche soldaten volgden dit slechte voorbeeld wel eens: zoo lezen we, dat een troep van twintig man — onder aanvoering van den waarnemenden Kastelein — Isaac Coebel — waaraan in 1574 de

1) Aan een Kastelein (Latijn: *Castellanus*) werd in de Middeleeuwen de bewaking en verdediging van een kasteel (*Castellum*) opgedragen, als zoodanig was hij ondergeschikt aan den vorstelijken eigenaar. Deze titel werd later veranderd in dien van *Burchgraaf*.

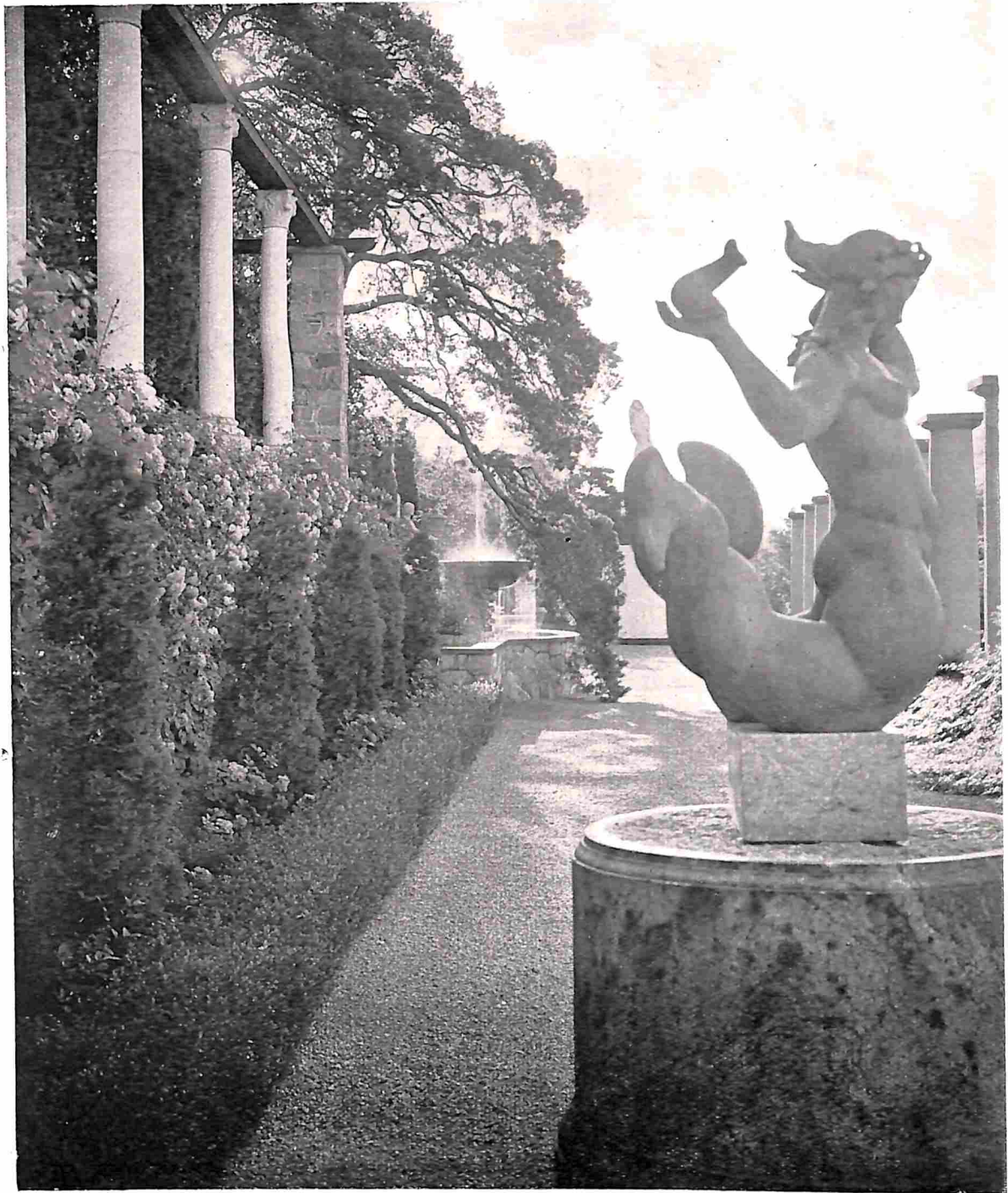

Foto C. C. Rosenberg

ZWEEDSCHE TUINKUNST. TERRAS IN DEN TUIN VAN DEN BEELDHOUWER CARL MILLES OP ZIJN LANDGOED IN DE NABIJHEID VAN STOCKHOLM

ZWEEDSCHE TUINKUNST. STATIONSBEPLANTING IN ZWEDEN

bezetting van de Hofgebouwen was toevertrouwd, zich daar schuldig maakte aan het stelen van „loot, yzer en anderzints, en daarenboven by nacht en ontyden daar af vervoerende nog veele verborgen goederen”. — Ten gevolge van al dit vandalisme bevonden de straten zich reeds tijdens het beleg van Leiden, toen de „Spanjolen” in den Haag in garnizoen lagen en gedurende de twee daarop volgende jaren, in een hopeloos vervuilde staat; vele voornamen gebouwen waren zonder eenigen vorm van proces als paardenstallen in gebruik genomen, kortom, de toestand werd langzamerhand van dien aard, dat redding niet meer mogelijk scheen en het dreigende gevaar van besmettelijke ziekten voor de weinige overgebleven inwoners verre van denkbeeldig bleek. — Een ooggetuige — de destijds zeventienjarige, bekende Nederlandsche geschiedkundige Pieter Christiaansz. Bor — beschreef den Haag in 1576 als „seer desolaet, deur dese inlantsche oorloghen, want dezelve niet alleen van den Stadhouder, Suppoosten van den Hove, maer mede van alle de Edelen, ryke personagiën, ende ook mede van de voornaemste en principaelste Borgeren verlaten was (meest alle binnen Delft gevluht zijnde) soo dat de huysen meest ledich en onbewoont waren, en soo ontramponneert door de garnisoenen, die hier soo van d'ene als d'andere zyde gelegen hadden, dattet seer verdrietelyk en bedroeflyk was te zien, gelijk ik terstondt naer de Pacificatie van Gent, alhier comende, met mijn oogen gezien hebbe. De straten waren alsdoen met gras bewassen, veele heerlyke en schoone huysen waren deuren, vensteren, solderen, en al 't houtwerk verbrant; in de beste en cierlykste cameren hadden de paerden en beesten haer legers gehadt; het yserwerk, ankers en anders was uyt de huysen gerooft; soo dat men soude gemeent hebben, dat de huysen niet en mochten staende blyven, ende seer weynig inwoonderen warn daer gebleven”. ☞ Het lag voor de hand, dat deze meer dan schandelijke toestand niet langer zoo kon voortduren, de Delftenaars gaven dan ook aan Willem den Zwijger in overweging, spijkers met koppen te slaan door alles, wat er nog van den Haag

stanck en pestilentiaal exhalatie rysen en comen tot groote infectie van de goede luyden aldaer woonende en frequenteerende”. ☞ In Maart 1577 was de toestand in zooverre verbeterd, dat de „Raden van het Hof” met toestemming van den Prins weer van Delft naar den Haag verhuisden, welk voorbeeld de volgende maand door de „Graafelykheids-Rekenkamer” werd gevolgd. Ook de Staten besloten — in December van het jaar 1578 — de vroegere vergaderzaal weer in gebruik te nemen: „daarby ook quamen de Algemeene Staten en andere hooge Amptgenootschappen, als de Rade van Staten, de Gecommitteerde Raden, de Rade van Brabant, de Generaliteits Rekenkamer, enz., die alle hier hun vasten zetel namen”. ☞ De Residentie was weer in haar vroegeren luister hersteld en mocht nieuwe tijdperken van bestendigen groei en bloei tegemoet gaan, dank zij het beleid van den „Vader des Vaderlands”, dien we in het onderhavige geval zouden kunnen betitelen als den „Redder van 's-Gravenhage!” —

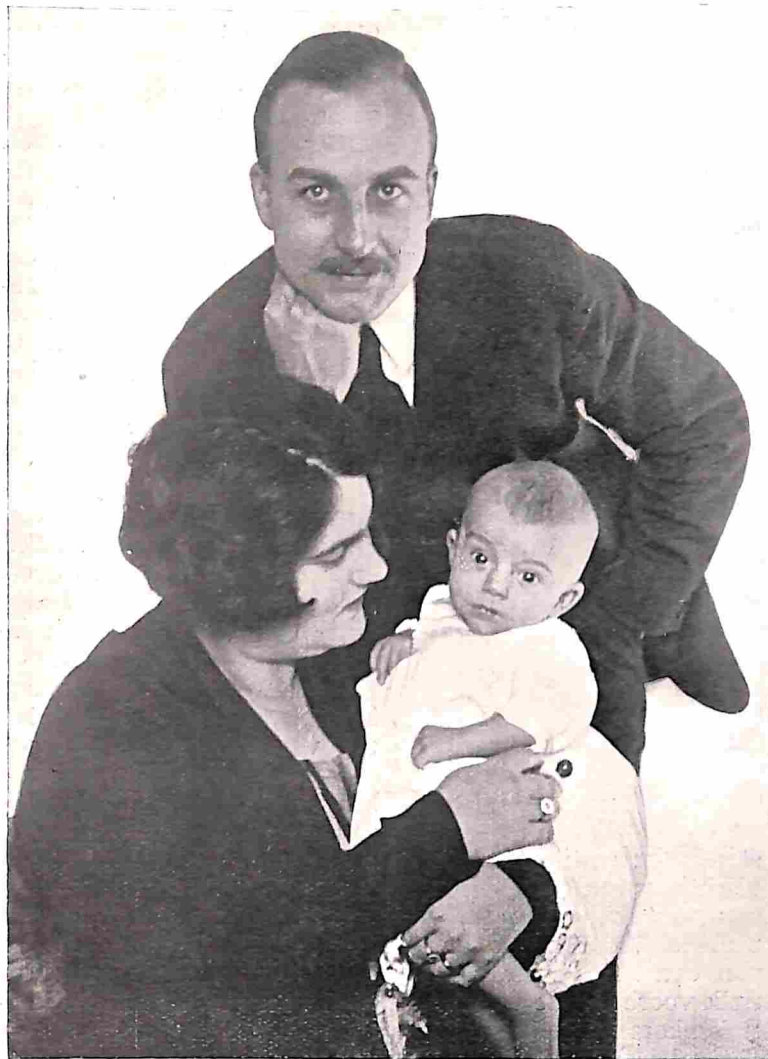
A. W. FRANCKEN

1) Uit het citaat van Bor zou men kunnen afleiden, dat men in de laatste weken van dat jaar nog geen aanvang met het opruimingswerk gemaakt had, doch in ieder geval blijkt daar uit, dat het toen nog niet voleindigd was; de Pacificatie van Gent kwam toch den 8sten November 1576 tot stand!

Foto Atelier Finn, Upsala

ZWEEDSCHE TUINKUNST. HET OUDE HUIS IN DE LINNAEUSTUINEN

SIR ALAN COBHAM, DE SCHRIJVER VAN HET ONDERSTAANDE ARTIKEL, MET VROUW EN KIND

Het vliegtuig, 't veiligste verkeermiddel

NAAR mijn meening is er al te veel gesproken over mijn verschillende „heldendaden” en velen schijnen een overdreven idee te hebben van mijn vliegkunst. Werkelijk, ik wil niets liever dan dat mijn lezers mij niet als een hel-noch-duivel-vreezenden vliegenier beschouwen. Openhartig gesproken, ik ben volstrekt niet dapper en die vliegersheldendaden waren volstrekt niet roekeloos op touw gezet. ☼ Het vliegen is m. i. niets anders dan een modern-ontwikkelde machinetechniek; stellig is het een moderne ontwikkeling der natuurkunde, die, als het behoorlijk en correct wordt uitgevoerd, werkelijk niet gevaarlijk is. Men heeft over de vliegkunst eigenaardige opvattingen, die niet zoozeer ontstaan zijn uit verkeerde voorstellingen, dan wel doordat men ze van een foutief gezichtspunt uit beschouwde. Het vliegen is voor mij iets van veel ernstiger beteekenis dan het verrichten van „heldendaden”; ik beschouw het als het brengen van de vliegkunst tot hoogere ontwikkeling, welke noodig is om er verder mede te komen. Mijn doel is, om aan de wereld aan te toonen, dat het vliegen volkomen veilig is. Als ik vroeger geloofd had in veilig vliegen, in de mogelijkheid, zelfs de zekerheid ervan, dan had ik het vliegen reeds tien jaar geleden opgegeven. De eenige reden waarom ik mijn pogingen om de vliegkunst tot verdere ontwikkeling te brengen heb volgehouden, is hierin gelegen, dat ik absoluut en zeker geloof, dat het vliegtuig gemaakt kan worden tot een minstens even veilig vervoermiddel als welk ander modern vervoermiddel ook. ☼ Mogelijk weet de lezer van onze vlucht rondom Afrika. Met welk doel was die eigenlijk ondernomen? Kans op roem, op avontuur, zat er zeker niet meer in dan in de zeereizen welke de ondernemende koopvaarders in vroegere eeuwen aandurfd en om nieuwe zee-routes en nieuwe handelsmogelijkheden te vinden. Wat wij deden was vrijwel hetzelfde; wij vlogen om Afrika om voor den handel nieuwe vluchtroutes te zoeken. En ongetwijfeld liggen hierin mogelijkheden van de meest grootsche romantiek. ☼ Ik heb de vaste overtuiging, dat we tegenwoordig op het gebied van de luchtvaart enorm veel verder zijn dan ooit tevoren. In het laatste jaar zijn we met reuzenschreden vooruitgegaan — die vorderingen springen temeer in het oog, als men zich herinnert hoe

bedroevend het er met de burgerluchtvaart nog in 1920 uitzag. De retour-vluchten naar Rangoon en naar de Kaapkolonie, de vluchten naar Australië en rondom Afrika, het waren allemaal proefnemingen; thans is men bezig met het voorbereiden van geregelde luchtdiensten op Noord- en Zuid-Amerika, op Indië, Noord-Afrika enz. ☼ Al die vluchten beoogen de ontwikkeling van de vluchtroutes, die de naties van de geheele wereld dichter tot elkaar zullen brengen dan ooit mogelijk is geacht. ☼ Om terug te keeren tot de veiligheidskwestie; mijn lezers, die nog nooit hebben gevlogen, mogen van mij de verzekering aanvaarden, dat hun opvoeding op treurige wijze verwaarloosd is. Er zit niets waaghalzerigs in; wanneer behoorlijk en correct gevlogen wordt, is het vliegen even veilig als het gebruik maken van welk voertuig ook. Als de statistiek eenige waarde heeft, dan bewijst zij, percentsgewijze of volgens welken anderen maatstaf ook, dat bij het lucht-handelsvervoer minder dooden te betreuren zijn dan bij welken anderen vorm van vervoer ook. Ik weet wel, dat men met cijfers alles bewijzen kan, maar als men ze neemt zooals ze nu eenmaal zijn, en als men de statistiek van doodelijke ongelukken bij de luchtvaart vergelijkt met die van doodelijke ongelukken bij andere vervoerdiensten, dan komt de luchtvaart er verreweg het best af. Dit geeft toch te denken! ☼ Ik hoop, dat het mij vergund moge zijn met dit groote werk voort te gaan. Wij staan nog slechts aan het begin, en de weg, die vóór ons ligt is nog lang. Wij hebben tijd genoeg, maar niet bepaald overvloedig, omdat wij gelijken tred moeten houden met anderen. Mijn eenig verlangen is om een ieder te overtuigen van het groote belang daarvan. Ongelukkigerwijze schijnen de machthebbers van vandaag nog niet bijzonder „aviatisch” te denken. Trouwens, ik wil het hun niet euvel duiden, omdat de ontwikkeling zóó snel voortschrijdt, dat het vrij moeilijk is op de hoogte van zijn tijd te blijven. ☼ Maar van één ding ben ik overtuigd, dat is, dat de jongens van tien, twaalf, vijftien jaar, het aankomende geslacht, het vliegen beschouwen als een gewone zaak, iets vanzelfsprekends. Geen oogenblik denken zij er anders over; en wanneer zij aan de beurt zijn om het werk over te nemen, hooren wij hen liever niet zeggen: „Waarom hebben ze dit, of dat, of zooveel andere dingen nooit gedaan? Lagen de kansen, die zij gemist hebben, niet voor het grijpen?” Laat ons thans doen al wat wij kunnen, opdat zij ons later niet met volle recht kunnen verwijten, dat wij in onzen tijd tekort hebben geschoten in wat wij toen konden doen. ☼ Ik herhaal het: vliegen kan even veilig zijn als gebruikmaking van elk ander vervoermiddel. Om dit te bewijzen, nam ik op mijn laatste vlucht mijn vrouw mede; en dat zou ik zeker niet gedaan hebben, als ik er eenig gevaar in zag. Maar wat dat betreft, had ik het meest volkomen vertrouwen. Wij zijn rondom heel Afrika's vasteland gevlogen en hebben ons geen oogenblik niet op ons gemak gevoeld. Ik ben blijde, dat ik kan zeggen, dat m.i. door deze vlucht de grondsteen voor de luchtvaart voor Afrika gelegd is. De dag is niet ver, dat wij een luchtverbinding zullen hebben tusschen de kust der Middellandsche Zee en Zuid-Afrika, d.w.z. een luchtverbinding voor elke kolonie van dit vasteland met het moederland. Dat wil heel wat zeggen! Wat mij betreft, ik heb overvloedig den tijd. Ik ben 35 jaar, en vol wilskracht, maar ik weet heel goed, dat ik een langen weg vóór me heb; alleen hoop ik maar, dat ik mij de kans waard zal toonen.

(Nadruk verboden.)

SIR ALAN COBHAM. K. B. E.

MIJN WIJFKE

Mijn wijfken is alomme
In Zonne en in blomme
In 't waterke, dat zachtkens vliet
Ja, waar, waar, is mijn wijfke niet?
Ze is alwaar ik komme!
In 't windeke, hoor ik haar naam
In dorenbes, in hop en braam.
't Is alles zoet van klanken
Eén jubel wordt het om mij heen.
Zooals haar name is er geen
Die 't harte neigt tot danken
Mijn wijfken is alomme
In Zonne en in blomme
In al wat God geschapen heeft
In al wat ademt, bloei en leeft
Ze is alwaar ik komme!

CO BALFOORT

DE MOJAVE-WOESTIJN

(Slooi)

DE Joshua maakt een zeer doodschen indruk, en toch zijn hare takken rijk aan vocht, hetgeen volgens de overleveringen der Indianen, menigen zwerver heeft behoed van dorst om te komen. De eerste blanken, die deze streken bezochten, bouwden zich hutten van de stammen der Joshua, met het gevolg, dat deze pseudo „logcabins” ineens stortten, zoodra het sap was opgedroogd. Als bouw materiaal zijn zij onbruikbaar. ☼ Een van de mooiste bloemen, die men hier thans in bloei kan vinden, is de Yucca, (Hesperoyucca Whipplei), behoorende tot de liliëfamilie. In het vroege voorjaar schiet een blauwgroene stam op uit het midden van een rozet van lange puntige bladen, hoog boven de omringerde boschjes en struiken. Op meer dan manshoogte verschijnt dan als bij tooverslag een speervormige bundel bloemen, ieder bloempje afzonderlijk schommelende, als een klokje. Geheele valleien zijn met deze reuzenkaarsen gevuld. ☼ De Bisnaga (Echinocactus Cyllindroceus) is een andere bewoner dezer woestijn. In den winter verzamelt deze plant zorgvuldig ieder

dropje regen en bewaart het in haren cilindervormigen korten stam. Takken heeft de Bisnaga niet. Lange sterke wortels boren diep in den grond en zuigen alle vocht op, om zich te sterken tegen de komende verschroeiende zonedagen. Het water door deze plant aldus verzameld heeft een zeer aangename smaak en is door de dikte van den bast zelfs gedurende de warmste dagen koel en verfrisschend. ☼ De Prickly Pear, (Opuntia) komt in groote hoeveelheden in de Mojave-woestijn voor. Het is een dwergcactus, die

zeer laag bij den grond groeit, met platte lederachtige bladeren, bezet met duizende stekels. De bloem, geel en rood, bloeit op den top van de opstaande bladeren. Alhoewel ook deze cactussoort haar water verzamelt gedurende den winter, is de voorraad niet groot genoeg om de verzengende zonnestralen te weerstaan en verdort deze plant veelal gedurende de maanden Augustus of September, om in het vroege voorjaar weder tot nieuw leven te worden gewekt. ☼ De Creosote, (Larrea Mexicana) is de medicijnkast der woestijn. De Indianen maakten zich bittere thee uit de helder groene bladeren voor inwendig gebruik, evenals heilende zalven, antiseptische watertjes en geneesmiddelen tegen reumathiek. In April is deze struik bedekt met hel gele bloempjes, welke later veranderen in kleine met zaad gevulde balletjes. De Creosote leeft in de allerdroogste streken der woestijn, oogenschoonlijk geheel zonder water, in de brandend heete ravijnen, waar de gloeiende woestijnwind alles verzengt. Doch de Creosote heeft hier door de eeuwen heen immer klaar gestaan om de Indianenstammen van medicijn te voorzien. ☼ Een andere grillige figuur in deze woestijn is de Cholla, (Puntia Prolifera), veel gelijkend op de Joshua, doch nog meer ongenaakbaar dan deze. Stam, takken en bladeren zijn geheel bedekt met een dicht pantser van doornen. Het is onmogelijk deze cactussoort aan te raken, zonder zich te verwonden, overal steken de venijnige

doornen waarschuwend uit. En toch huizen in de dichtere Chollaboschjes allerlei soorten woestijnbewoners, die zich hier veilig weten. Coyotes, sluipende vossen, badgers en bobcats, zelfs de skunk, maken hier hun nachtverblijf. De afgevallen stekels van deze cactus worden door ratten en muizen benut om hun nest te verdedigen tegen ratelslangen en andere vijanden. In het voorjaar dragen de toppen der Cholla purperroode bloesems, en later een groene vrucht. ☼ Een meer vriendelijke struik is de Ocotillo, (Fouquieria Splendens). Haar lange dunne opschietende takken zijn gevuld met een harsachtig vocht, wat zeer gemakkelijk brandt en een heldere blauwe vlam geeft. Zwervers, die den nacht in de woestijn doorbrengen, gebruiken deze natuurlijke fakels om hun kamp tegen ongewenscht bezoek van vossen en slangen te beschermen. Een bundel helder scharlaken bloemen bloeit aan de uiterste toppen der takken, zoodra de verkwikkende voorjaarsregens de woestijn besproeien. ☼ De Smoke Tree, (Dalea Spinosa), of Rook Boom, komt uitsluitend in deze woestijn voor. Haar zeer fijne takken en blaadjes zijn voortdurend in beweging. Menig eenzaam zwerver vatte opnieuw moed bij het zien van Smoke Trees in de verte, denkende, dat het een rookwolk was, opstijgend van een

kampvuur. Moeizaam sleepte hij zich dan weder verder, in de hoop menschen te vinden en voedsel en water, om naderbij komende te ontdekken, dat de Smoke Tree hem hier parten had gespeeld. De grijze bewegende blaadjes van dezen boom maken de gelijkenis op rook bijna volmaakt op grooten afstand. ☼ En in het zeer vroege voorjaar, onmiddellijk na de eerste regens, springen onder al deze cacti en andere struiken, als door een tooverstaf aangeraakt, duizende wilde bloemen in bloei. Hel oranje Cali-

DE MOJAVE-WOESTIJN. BLOEIENDE VELDBLOEMEN IN FEBRUARI

fornische klapprozen, wilde lupinen, wit en blauw, de Indian Paintbrush, helderrood alsof ze in verf was gedompeld. De woestijn en de uitloopers der bergen zijn dan één groot vloerkleed van bonte kleurenpracht. Doch slechts voor één week of tien dagen duurt deze mengeling van tinten, daarna, als het weinigje regen dat viel, weder is opgebruikt, zwaait de zon opnieuw haar scepter en verschroeft orbarmhartig alles wat geen wortels heeft om in de diepere lagen van den bodem genoeg water op te zuigen. ☼ Doch van dezen fellen strijd, tusschen al wat leeft in de Mojave woestijn en de onverbiddelijke zonnestralen bemerkten Dr. Boynton en hare patiënten niets. Voor hen is de Mojave een rustoord in perfectie. In deze weidsche, van zonnchitte trillende duisternis vergeet men alles, wat het menschelijk gemoed kan drukken.

A. BARON THOE SCHWARTZENBERG

ONGELUKSVOGELS

DE UIL

HEINE verhaalt in zijn geschrift „Elementargeister” van drie gezellen, die op hun zwerfreis bij een boom kwamen, in wiens holte een uil zat, die de volgende spreuk mompelde: „Wie met een vrouw spreekt, wordt door eene vrouw bedrogen; wie met twee vrouwen spreekt, wordt door twee vrouwen bedrogen; en wie met drie

vrouwen spreekt, wordt door drie bedrogen". ☞ „Hola!" riep toornig een der knapen, „jij hatelijke, armzalige vogel, met je hatelijke, armzalige wijsheid, die men van iederen bultigen bedelaar voor een penning koopen kan! Dat is oude, afgedankte waardeering, en een lang verroest oordeel! Je zoudt de vrouwen veel beter beoordeelen, als je lustig en aardig waart als wij, of als je onze bruid kendet, die zoo schoon is als de zon en zoo trouw als goud". ☞ Inderdaad moet de uil hier verontschuldigd worden, want hij kan vrouwelijke schoonheid en bevalligheid niet beoordeelen, omdat hij overdag niet ziet, en de beste en goed opgevoede maagden toch niet bij laten nacht vrij rondloopen. De sage was mooier geweest als Heine dit erbij verklaard had. ☞ De Engelsche hekeldichter Butler schrijft in zijn humoristisch heldengedicht „Hudibras":

Art has no mortal enemies,
Next ignorance, but owls and
geese;
Those consecrated geese, in
orders,
That to the Capitol were war-
ders,
And being then upon patrol,
With noise alone beat off the
Gaul;
Or these Athenian sceptic
owls,
That will not credit their own
souls,
Or any science understand,
Beyond the reach of eye or
hand;
But measuring all things by
their own.
Knowledge, hold nothing's to
be known:
Those wholesale critics, that
in coffee-
Houses cry down all philo-
sophy,

And will not know upon what ground.
In nature we our doctrine found,
Altho, with pregnant evidence
We can demonstrate it to sense.

☞ Onder de uitdrukking „Sceptic Owls" zal Butler wel verstaan, dat de meeningen of gevoelens der twijfelaars of sceptici — omdat in 't gewone leven de uil niet als belichaming der wijsheid, maar voor een slaperige, luie vogel wordt gehouden — duister en verlegen of verward zijn. Naar de meening van den dichter bestaan er twee soorten van menschen, die zich verzetten tegen den vooruitgang van kunst en wetenschap: 1°. de overdreven vrome fanatieken, die in iedere nieuwe ontdekking een aanslag tegen den godsdienst zien, en 2°. de zelfbehagelijke filosofen, die ieder nieuw principieel, dat niet met hun leven strookt, afwijzen. ☞ We zagen onlangs een voor Engelsche kinderen bestemd geïllustreerd alfabet, waarin bij de letter O het beeld van een uil stond met het volgende versje:

O is an owl,
Who looks wondrously wise;
But he's watching a mouse
With his large round eyes.

☞ Naar de tooverspreuk uit „Masque of Queen's", en merkwaardigerwijze bij de Engelsche kinderen zeer populair geworden, dient het uile-oog voor 't beheksen:

I went the toad that lies under the wall,
I charmed him out, and he came at my call;
I scratched out the eyes of the owl before,
I tore the bats' wing; what would you have more?

☞ Als de kinderen der Cootenay-Indianen in Britsch-Columbia ondeugend zijn en veel schreien, dreigen de moeders met hen aan de uilen te geven, wat gewoonlijk het verwachte resultaat tot gevolg heeft. ☞ In Amerikaanse folkloristische bladen lezen wij, dat de Ainus of oerbewoners van Japan den uil, den havik, den koekoek en eenige andere groote vogels, die zij Ketanna of Okep (= slecht bericht) noemen, onder de ongeluksprofeten rekenen. Ziet daar iemand een dezer vogels voor de maan vliegen, dan staat hem een groot ongeluk te wachten, dat hij zoekt te voorkomen door zijn naam te veranderen. ☞ De Mandan- en Minitari-Indianen hielden vroeger uilen in hunne wigwams en vereerden ze als waarzeggers. De

Kiowa-Indianen gelooven, dat hun medicijn-mannen de taal der uilen verstaan. ☞ De Tscherokeezen houden de uilen en andere nachtvogels voor spoken en heksen, wier schreeuw onheil aankondigt. Als zij het oog van een kind met water wasschen, waarin een uileveer heeft gelegen, dan kan het den ganschen nacht wakker blijven. Deze veer moet echter toeval-
lig, en niet met zoeken gevonden zijn. ☞ De Mojades-Indianen in Arizona worden na hun dood geesten. Als zulke sterven zij nogmaals en veranderen zich dan in uilen en ten laatste in waterkevers, waarna zij zich in de lucht oplossen. ☞ Toen de prairiënwolf met de Pomo-Indianen in onmin geraakte, omdat zij zijn raad niet opvolgden, veranderde hij hen in dieren en vogels, gaf ieder schepsel een naam en zeide hem ook, waar hij wonen en hoe hij zich voeden moest. Tot den uil sprak

hij: „Jij zult je woning in een hollen boom overdag opslaan en alleen 's nachts kunnen zien. Dan zul je muizen vangen en ze opeten, en 's nachts moog je zingen. Je naam zal makugu (uil) zijn. ☞ Als de Pima-Indianen in stuipen of krampen vallen, is daaraan de uil schuld. Heeling wordt daarvoor bewerkt, als men het uilelied zingt of een met zes uileveren versierden stok boven den kranke zwaait. De nachtelijke schreeuw van den uil is een onheilspellend voorteken; laat zich een groote uil met menschen-stem hooren, dan zijn ziekten te verwachten. ☞ Uileveren worden door de Pima-Indianen aan den stervende gegeven; zijn er geen in wigwam, dan levert de medicijnman ze, die ze altijd voorradig heeft.

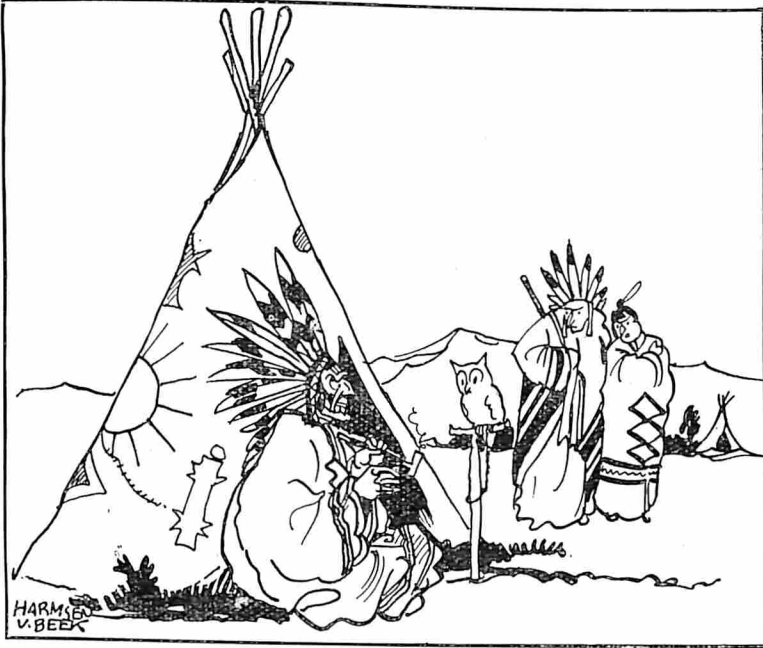

... JIJ HATELIJKE, ARMZALIGE VOGEL ...

Deze vederen moeten een levenden vogel uitgetrokken zijn. Als korte uilevederen op een mensch vallen, dan wordt hij blind. Een verlaten hut te betreden, die door een uil bewoond is, brengt gevaar. ☞ In den beginne, zoo verhalen de Tscherokeezen, bestond nog geen vuur en toen was het zoo koud, dat de donder zich uit medelijden met de dieren gedwongen zag, met den bliksem in een hollen, op een eiland groeienden boom, te varen en dezen in brand te steken. Toen de dieren den rook bemerkten, besloten ze, het vuur te halen, maar de meesten konden door 't water het vuur niet bereiken. Na verdere beraadslaging werd de raaf uitgezonden, en men verwachtte, dat hij door zijne kracht het zware werk volbrengen zou. Hij bereikte ook gelukkig den boom; maar terwijl hij er bovenop zat en overpeinsde, hoe hij er nu aan beginnen zou om het vuur weg te dragen, verbrandden hem de veeren, zoodat hij ijlings den terugtocht aanvaardde. Den uil, die daarna zich aan dit gevaarlijk karweitje waagde, werden door de heete lucht bijna de oogen uitgebrand. Grootere uilen ging het niet beter, totdat het ten slotte de slimme Waterspin gelukte, hare medelijdende het verlangde vuur te brengen. ☞ De Pawnee-Indianen hebben een uilelied, dat luidt als volgt:

He! Hiri wahoru! Hi! hiri wahoru!
He! Hiri wahoru! Hi! hiri wahoru!
He! Wahoru!

☞ („He" is een uitroep, die beteekent, dat iemand iets ingevallen is, dat nadenken vereischt — „Hiri" is de uiting van dank voor iets goed — „Wahoru" is uil). ☞ Ter verklaring van dit lied wordt verhaald, dat de uil eens tot een droomenden man zou gezegd hebben: „steek mij op uw vederstok, want ik heb de kracht, de kinderen te helpen. De nacht is mijn tijd, ik waak, als de anderen slapen; ik kan in het donker de gevaren van nabij zien. De menschen moeten leeren, hunne kinderen in den nacht te beschermen. De krijgsman moet steeds bereid zijn, zijn heem in den nacht te verdedigen. Ik heb de macht, de menschen te helpen, dat zij in den slaap niet hun kinderen vergeten. Ik heb de macht de menschen te helpen, dat zij waakzaam zijn, als het donker de aarde bedekt. Ik heb de macht de menschen wakker te houden, dat zij hunne ceremoniën bij nacht als bij dag uitvoeren". ☞ De vrome man herinnerde zich deze toespraak bij 't ontwaken en stak uileveren

... MEDICIJNMANNEN DE TAAL DER UILEN
VERSTAAN ...

aan zijn stok. Sinds dien tijd heeft de uil over de Pawnee-Indianen gewaakt. ☼ De negers in den Staat Georgia zijn er vast van overtuigd, dat de zieke, in wiens nabijheid zich een uil hooren laat, gauw sterft. Vliegt deze nachtvogel in een kamer, dan is ziekte in aantocht. De familie van den neger, die een uil doodt, zal spoedig een lid door den dood verliezen. Wie in genoemden staat een uil bij 't schreeuwen verhinderen wil, trekt met de linkerhand zijn rechter broekzak uit. Iegt men, terwijl zich een uil hooren laat, een stuk ijzer in 't vuur, dan zal hij terstond zwijgen; het voorzegde ongeluk wordt echter daardoor niet afgeweerd. Als de negers in Baltimore het uiltje hooren schreeuwen, steken ze een pook in 't vuur of maken een knoop in hun onderhemd. Dan zwijgt het uiltje.

GERH. KREKELBERG

TWEE FUNCTIONARISSEN

VREEMDE ambachten bestonden er toch, in mijn jeugd! ☼ Eens per week, gewoonlijk als wij aan de koffietafel zaten, ging de huisbel, zachtjes, voorzichtig bijna. Dan, als er opgedaan was, volgden: een lang voetengeveeg, langzame, plechtige passen naar de huiskamer, en twee zéér bescheiden klopjes op de deur. ☼ We wisten al dien tijd, wie er binnen zou komen, maar iederen keer was 't weer een nieuw vermaak — kwalijk verborgen gewoonlijk — de lange, magere gesta'te te zien knipmessen naar de volwassenen, maar ook naar ons? naar ons ook! ☼ „Dienaar meneer, dienaar mevrouw, dames, jongedames, jonge heeren”. ☼ „Het is precies”, had een van allen eens uitgevonden, „zoo'n blikken pop met beentjes, die loopen, in de Kalverstraat van dien man, die „kijk naar de beentjes” roept”. „En als die praten konden”, zei ik, „dan hadden ze nèt zoo'n stem ook!”, een uitspraak waar ik toen erg om uitgelachen werd, maar mijn „gelijk” hield ik toch voor mezelf: de klokkenopwinder was zelf een „opgewonden” mannetje, dat met een blikken stem praatte, allerminst opgewonden, trouwens; wel zeer integendeel! ☼ Langzaam, plechtig, schreed de klokkenopwinder — hij had geen anderen naam, geloof ik — tot vóór den schoorsteenmantel! Met wijding tilde hij de stolp van de pendule, plaatste het kostelijke stuk op het buffet, keerde naar de pendule terug, wond het slag- en uurwerk op, haalde zijn eigen groot horloge te voorschijn, vergeleek, verzette den grooten wijzer van de pendule twee, drie minuten, luisterde nog eens bedachtzaam naar het tikken. Dan deed hij weer de bedaarde stappen naar 't buffet, haalde de stolp, bracht hem opzichtig op zijn plaats, en, eindelijk, met de blikken mannetjespassen, wendde hij zich weer naar de deur. ☼ Wór kwam nog eens zijn geknipmes, links, rechts, naar 't midden, en zijn groet: ☼ „Dienaar meneer, dienaar mevrouw, dames, jonge dames, en jonge heeren”, ☼ Het werd tijd. Ons lachsalvo klonk, eer de deur goed in 't slot was, ondanks vaders vermanende blikken, grootmoeders hoofdschudden, moeders afkeurend gezicht. ☼ Toen de klokkenopwinder — hij was „aanspreker” tevens, — door een collega „aangezegd” was, waren wij in

den onafhankelijken leeftijd gekomen, en predikten de regelrechte revolutie: kan men de klokken in huis eigenlijk niet evengoed zèlf opwinden? — Het klonk als ketterij! ☼ Grootmoeder en vader hadden de meeste bezwaren. Maar wij kregen onzen zin, — wij dreven de omwenteling door, zooals we in dien tijd al vele omwentelingen doorgedreven hadden. ☼ En de klokkenopwinder-als-instituut verdween van het toneel! Dienaar, dames, heeren... ☼ Niet zoo gauw de schoenpoetser! En die wilde het heele gezin toch wel heel graag missen. „Ik wou, dat hij rijk was”, verzuchtte vader dag aan dag, tevergeefs. ☼ De schoenpoetser-kolenbakvullermessenslijper werd niet rijk. En men kon hem derhalve niet opzeggen, al smeerde hij de schoensmeer niet uit, al stortte hij de anthraciet op den schep, al sleep hij de messen tot een vreemde priem, waar geen vóór- of achterkant aan te onderscheiden was, en waar niemand mee snijden kon. ☼ Hij was buitendien zéér weinig decoratief, en maakte met zijn kolenhanden afdrucken op den gestucadoorden gangmuur, wat erger was. Zijn uiterlijk was ons eerder een vreugd. De gebogen rug, baardige kop, harige handen, en de naam waarmee hij zich de eerste maal voorstelde: Aron Roetman, waren even zooveel verontschuldgingen voor den bijnaam Orang-oetan, waarbij we hem zóó onveranderlijk aanduidde, dat die ons menig keer ook tēgen hem bijna ontglipte. Tot schande van de volwassenen moet ik zeggen, dat ook zij zich wel eens ontvallen lieten: „ga eens vragen of de Orang-Oetan mijn schoenen al klaar heeft”. Het was geen bijnaam meer; hij heette zoo. ☼ „Een man hoeft maar een bótje mooier te zijn dan een aap, die krijgt tóch wel een vrouw”, was een van oude tante Daatje's uitspraken. De Orang-Oetan was beslist géén beetje mooier, en had tóch een vrouw gekregen. En één, die hem bewonderde nog wel. Zoo al niet zijn uiterlijk, dan toch zijn geestesgaven. ☼ Op een dag kwam ze zeggen dat haar man ziek was. Hij had „een kou gevat tusschen vel en vleesch, en dat had zich gezet tot water”. En of zij zijn functies bij ons zoolang mocht waarnemen. Niemand had 't voor mogelijk gehouden: in dien tijd hebben we den Orang-Oetan leeren betreuren. Iederen morgen weer bracht ze twee ongelijke paren schoenen voor ieder boven. Vader probeerde met haar te redeneeren. „Ziet U nu toch eens, juffrouw, dat zijn toch twee linker schoenen, en die neuzen zijn toch verschillend!” — Juffrouw Orang-Oetan glimlachte en knikte een paar maal instemmend. Dan sprak ze de gedenkwaardige woorden: „Ja, mijn man wéét dat allemaal, ziet U, ik wéét dat zoo niet, maar mijn man, die weet dat”. ☼ En de Orang-Oetan werd weer beter, en sleep onze messen nog wat verder uit 't model, smeerde de schoenen te vet, maakte vlekken op de muren, en liet ons graven naar den kolenschep. Tot, eindelijk, na jaren, Vader zichzelf en ons allen het genoeggen veroorloofde den Orang-Oetan te pensionneeren. ☼ Voortaan verscheen hij éens per week, keurig „aangedaan”, bijna schoongewasschen, en met zijn breedsten glimlach; een gefatsoeneerde Orang-Oetan. Dan, na een paar jaar, hielden zijn bezoeken op: het echtpaar was in 't oudelieden-gesticht opgenomen. We deelden van harte in hun vreugd! ☼ Ze zijn er samen nog heel oud geworden,

... STEKEN ZE EEN POOK IN 'T VUUR OF ...

geloof ik, die twee. Ik herinner me nog vele schoone Nieuwjaarskaarten van ze! ☼ Van de week moest ik ineens weer aan ze denken. We hadden het dierenboek gekeken, de kleintjes van mijn nicht Thea en ik, en Hansje had uitgemaakt dat „apen toch wel héél verschrikkelijk leelijk” waren. Maar Elske, — die houdt van al wat leeft — vond ze „heusch wel lief”. ☼ „Bah! Afschuwelijk!” vonniste Hans. Elske keek me smeekend aan, om hulp. „De kleintjes, die hebben toch wel lieve gezichtjes, en ze vinden elkaar vast niet leelijk, hè Tan?” „Nee, lieverd, ze vinden elkaar vast niet leelijk, en de ouden houden veel van hun kindertjes”. „En de vrouwtjes van de mannetjes, en de mannetjes van de vrouwtjes!” ijverde Elske nog. „Zéker wel!” bevestigde ik. ☼ „Misschien”, overwoog Hans, dat een vrouwtjes Orang-Oetan haar man wel flink en sterk vindt Waarom moet U daarom lachen?” „Ik dacht aan een grappig apenverhaal, dat zal ik jullie na 't eten vertellen”. ☼ Maar ineens had ik onzen Orang-Oetan gezien, en ik hoorde zijn vrouwtje zeggen: „Mijn man wéét dat allemaal”

TANTE V. TOENTERTIJD

DE ZEERUITER

3) Naar het Deensch van ANKA MANN

STIL, dominee! Als ik vertel, dat u het alleen aan mijn kruidenthee te danken heeft, dat Trine niet” ☼ „Ellendig wijf!” De dominee vloog met een hoogroode kleur de deur uit, en achter hem klonk het

spottend gehinnik van de oude vrouw. ☼ Den volgenden morgen ging de dominee zonder Nils de boot in, die hem over de Føstzee zou brengen ☼ Nils werd sterk en groot. De zomerzon bruinde zijn huid en bleekte zijn haar, zijn spieren werden hard als staal in den strijd met de bergschapen; de halfwilde dieren trok hij de wol

uit de vacht om die aan zijn pleegmoeder te brengen om daarmee te spinnen. Als hij dorst had, ving hij een moederschaap, ging op zijn rug liggen en hield den uier in zijn mond, of hij liet het sap van de bergframbozen door zijn keel loopen. Hij was een zorgeloze. Niets bond hem aan een bepaalde plek. Geen herinneringen kwelden hem, die had de oude hem in zijn slaap uit het hoofd gestreken, en zoo kon hij zijn jonge leden door de zon laten beschijnen met die luie gratie, die slechts de gelukkige jeugd kent. De oude vrouw zag dat eerst met verwondering, later vol onrust. „Wulle, Wulle, bewaak den jongen goed”, riep ze vanaf haar bed, als Nils en de hond bij het aanbreken van den dag stil de hut uit gingen om op de vangst te gaan. Nils was de beste vogelvangster van het eiland; in een touw tusschen hemel en afgrond hangend, wist hij ieder bergplateau schoon te vegen van de spitssnavelige alken, die hij dan in de boot liet vallen, waar Wulle met open bek gereed zat om den buit in ontvangst te nemen en te ordenen. ☼ En Wulle was de beste jachthond. De dominee had hem willen ruilen tegen een koe, maar Sara had slechts met een gehinnik geantwoord. De hond kende ieder eiderganzennest, en hij bleef er vóór staan, totdat Nils zijn zakken met dons gevuld had. De eieren deelden ze broederlijk. Maar als de zon over den bergtop heenkwam en haar bij-zonnen liet glanzen, of haar regenbogen van de eene zomerwolk naar de andere doortrok, en de dag in ernst over het land kwam, dan kon het gebeuren, dat de oogen van den

jongen wijder gingen staan en buiten de grenzen van de werkelijkheid schenen te kijken. Dan werd de hond onrustig; op zijn buik liggend, met zijn langen snuit uitgestrekt over zijn lange pooten, volgde hij iedere beweging van zijn baas. Maar als de pupillen in de waterblauwe oogen van den jongen zich plotseling samentrokken als een wond onder een bijtend vocht, dan kroop hij naar zijn baas toe, likte eerst de slap neerhangende hand, dan het gezicht, blafte en likte, totdat Nils, plotseling wakker, zijn armen om den nek van den hond sloeg en begon te huilen. ☼ Dan trok de hond hem omhoog en sprong al keffend van steen tot steen den bergwand af, Nils achter hem aan, met een snik in de keel, die allengs overging in een gejedel. Diep beneden in het dal zagen zij de hut liggen. ☼ De eene nevelmuur na de andere trekt van de zee over het land. Iederen dag wordt de muur dikker. De vuurtoren ligt als een uitgedoofd oog boven het water. De thuiskomende booten glijden als schaduwen voorbij de scheren de haven binnen. De gedachten stooten tegen een muur, en als een dekbed legt de vochtige lucht zich over gelach en gewezen en dempt dat. ☼ Niemand geloofde, dat de bladeren van de bergberk nog glisteren konden gloeien. En de storm komt met geraas en geblaas. Hij bijt een scheur in de watten, zoodat de hemel en de zee glimlachen door blauwe openingen in al dat grau. ☼ En dan komen de eerste dagen van vorst. De zon teekent met een heel vluchtig stift een goudroode streep aan den horizon. Maar anders staat de lucht als een doorzichtige glasgroene koepel boven de rots. De afstand tot den hemel is zoo groot. ☼ En heel hoog daarboven kruist

de adelaar! Men ziet slechts zijn witten spiegel en de breed uitgeslagen vleugels, maar men weet, dat het gemunt is op een kleinen vogel beneden in het kreupelhout. ☼ In het duister klimt Nils den bergwand op; in zijn rugzak heeft hij de ingewanden van een schaap, in zijn zak een flesch bloed. Wulle heeft hij aan den stijl van zijn bed vast moeten

Foto J. P. Staartjes

„HET WITTE PAARDJE”

Foto in den Fotowedstrijd, door „Buiten” uitgeschreven, met een premie bekroond

binden. Hij zoekt zijn weg naar de vangplaats, die hij dien zomer gegraven had; het is een lage hut met groote zoden als dak en een uitkijk tusschen de steenen. ☼ Vóór de vangsthut legt hij het lokaas, dat hij aan een touw vastgebonden heeft, en hij giet er bloed overheen; daarna kruipt hij in zijn hol en wacht de morgenschemering af. ☼ Het is bijtend koud en volkomen donker, maar een beter weer voor de vangst bestaat er niet. Als het licht begint te worden, komen de kraaien. Zij zien het lokaas al uit de verte en storten zich daarop met uitgeslagen klauwen. Nils fluit tusschen zijn tanden: „Toe maar!” Op hetzelfde oogenblik vliegen ze omhoog. Er ontstaat iets als een luchtledige ruimte om de hut. Nils vergeet adem te halen, want door de lucht strijkt de groote zwarte vogel en hij slaat zijn gele klauwen uit naar den buit die voor hem neergelegd is. Hij heeft honger. Nils trekt het lokaas dicht naar de hut toe, de adelaar volgt schrokking etend mee; met een plotselingen greep heeft Nils zijn beide pooten beet en trekt hij hem naar zich toe. Een enkel kort blaffend geluid, en zonder den minsten tegenstand laat de koningsvogel zich aan vleugels en pooten binden. Nils zet hem recht op in een hoek, een goede kachel op dezen morgen in den herfst! Hetzelfde herhaalt zich nog eens, alleen is de adelaar nu grooter, het is het wijfje, dat op het lokaas afkomt met haar witten spiegel. Zij scheurt het vleesch aan stukken, eet, en schreeuwt van genot, maar laat zich dan vangen en binden, evenals het mannetje. (Slot volgt)